(שבת קיח:)

קידוש וחיים - משנה בסעודה שלישית

ט חייב אדם [ו] לאכול שלש [ז] סעודות בשבת אחת ערבית ואחת שחרית ואחת [ח] במנחה. וצריך להזהר בשלש סעודות אלו שלא יפחות מהן כלל. ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה סועד שלש סעודות. ואם היה חולה מרוב האכילה או שהיה מתענה תמיד פטור משלש סעודות. וצריך לקבוע כל סעודה משלשתן על היין [ט] ולבצוע על שתי ככרות. וכן בימים טובים :

(רמב"ם ל/ט)

וכתב הרמב"ם ז"ל (יא) שגם בסעודה שלישית קובע על היין ובוצע על שתי ככרות וארוני אבי הרא"ש ז"ל לא היה מברך על היין קודם משום דאיתקש יום ללילה לענין קדוש מה לילה סגי בחד זימנא אף ביום נמי סגי בחד זימנא אבל היה בוצע על ב' ככרות ואיתא בירושלמי במכילתא דבסעודה שלישית צריך לפחות ככר אחד שלם משום דביום ו' ירד לכל אחד שני עומרים ומכל עומר עשו שתי ככרות הרי ד' לשני עומרים אכל אחד בע"ש ואחד בליל שבת ואחד בבקר (יב) הרי נשאר לו אחד שלם לסעודה שלישית

(טור סי' רצ"א)

ד (יח) א"צ לקדש בסעודה שלישית
ראבל צריך לבצוע על (ו) שתי ככרות. הגם ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה ב' ככרות (אבודרהם ומימוני) * ולפחות לא יהיה לו בסעודה שלישית (יב) פחות מככר אחד (כ) שלם (טור ומרדכי פ' כ"כ) ומזה שכתב המנהג לסקל לבצוע בסעודה שלישית רק בלבד ח' שלם אבל יש להחמיר (כא) ליקח שנים :

(שו"ע סי' רצ"א)

שהיה כבילה וכו"ל בס"ח דאע"ג דמצות לחם מבנה אין לו מצות סעודה מיהא קיים [אחרונים] : (כא) ליקח שנים . וכן ראוי לנהוג לכתחלה כי הסברא הראשונה (י) היא העיקר . ועיב (יא) להדר לברך על היין תוך הסעודה [תיקוני שבת] . (משנה ברורה שם)

(כ) שלם . ואם אין לו די בפרוסה

ביאורי הי"ד סימן מ

אם אפשר לצרף ללחם משנה חלה קפואה מהפריזידר הגם שלא תהיה ראויה לאכילה עקב ההקפאה הגדולה עד מוצש"ק.

הנני לענות לו בזה על שאלתו אם אפשר לצרף ללחם משנה חלה המוצאת מהפריזידר ונמצאת בהקפאה עמוקה שצריך לקחת כמה שעות עד שתחזור להפשרה ותהיה ראוי' לאכילה.

ויפה מרגיש בדבריו שהשאלה היא כפולה, ראשית אם היא מוקצה ואסור בכלל לטלטלה, ושנית, אפי' אם איננה מוקצה אבל בהיות שכעת איננה ראויה לאכילה יתכן שאי אפשר לצרפה ללחם משנה.

א) **והנה** נראה דאין עליה שם מוקצה, ואינו דומה להכתוב בזה במג"א בסימן ש"ח ס"ק ב"ו שמציין אליו במכתבו, ואפילו אם המדבר על זמן סעודה שלישית לפנות ערב שאז עד מוצ"ש לא תהי' החלה ראויה לאכילה ג"כ אין עליה שם מוקצה, והוא דשם במג"א אם הבשר לא הזי לאומצא הרי אין מציאות שיוכלו לאכלו עד מוצ"ש, אבל כאן הא היה אפשר להוציא אותה מהפריזידר מלפני כן (בליל שבת או בשבת בבקר). באופן שתופשר ותהיה ראויה לאכילה, ופעולת ההפשרה איננה קשורה בשום מעשה אלא ממילא קא אתיא (ואדרבא אפשר לקרבה למקום חם שתופשר מהר. יעוין באו"ח סימן שי"ח סעיף ט"ז ובנו"כ וכן בסימן ש"כ סעיף ט' ע"ש. ואכמ"ל), אם כן מלכתחילה הו"ל כלא אסח דעתו מזה, בהיות דראויה לאכילה ביום השבת, ולא נעשית מוקצה אפילו בבית השמשות, ואדרבא בבין השמשות יש עליה עוד ביותר שם מאכל הראוי לאכילה, דהא אם יוציאה אז בודאי תהא ראויה לאכילה בשבת דהא יש הרבה זמן שיהא סיפק שתופשר. וא"כ אין בעיה של מוקצה. ורק אם בבין השמשות אסח דעתיה לגמרי מלהוציאה בשבת זו אזי יוכל להיות בעיה של מוקצה.

ב) **ועוד** אני מוסיף ואומר לרווחא דמילתא, דלו אפי' אי היינו מניחים ואומרים דאם מוציאה לסעודה שלישית לפנות ערב באופן שלא תהי' החלה ראויה לאכילה עד מוצ"ש. שכן יש ע"ז שם מוקצה בהיות ואינה ראויה לאכילה, אבל אם דינא הוא שאפשר לצרף חלה כזאת ללחם משנה אם כן משום זה בעצמו כבר לא הו"ל מוקצה אע"פ שאינה ראויה לאכילה, בהיות שהא ראויה היא לצרפה ללחם משנה שמחויבים בשבת על כך. (ומה גם אם עוד מע"ש יהא דעתו על כך לטלטלה כשיצטרך לה לצרפה ללחם משנה. ולמעשה נראה שאפי' בסתמא ג"כ היא קאי להכי בהיות ואיכא חיובא דשבת על כך) ואת זה נבאר שכן ראויה לצרפה ללחם משנה אע"פ שאינה ראויה לאכילה.

ג) **דהנה** אנן פסקינן ונקטינן דא"צ לבצע ב' הככרות (להוציא הנוהגים כהגר"א ז"ל) כמבואר בשו"ע בסימן רע"ד סעיף א', והשתי ככרות שלוקחים הוא זכר למן וא"כ נראה דמכיון שהוא רק זכר למן מספיק שיהא על זה רק שם לחם, ככתוב גבי מן, אבל לא בעינן שב' הככרות יהיו ראוים גם לאכילה.

וחילי דידי מדברי הפרמ"ג באו"ח שם סימן רע"ד במ"ז סק"ב שכותב וז"ל : יראה לי מי שאין אוכל פת כותים ואין לו לחם משנה כ"א אחת פת כשר ואחת פת עכו"ם אפשר שיניח שניה זכר למן, ופשיטא שאם אין לו פת ישראל כ"א פת עכו"ם בשבת ויאכל ממנו אפילו נזהר בו דאפילו משום איבה התירו עכ"ל. יוצא לנו מדברי הפרמ"ג שמשמיענו בזה תרתי, חדא שאם אין לו בכלל פת ישראל שמותר לאכול הפת עכו"ם (וזה הועתק גם במ"ב בסק"ד ומציין רק לעיין מ"ש עוד בזה), ושנית דאם לחם אחד יש לו של ישראל, אזי אפשר לו שיניח להשניה פת עכו"ם זכר למן, והיינו שהוא יאכל רק של ישראל ולא של העכו"ם, ובכל זאת מהני השל עכו"ם לצירוף בהיות שערשים זאת רק זכר למן. הרי יוצא לנו מהפרמ"ג שמשום זכר למן ל"צ שיהא ראוי לאכילה אלא מספיק באם רק יש ע"ז שם לחם. וא"כ ה"ה גם בנידוננו וכנ"ז, ועוד יש עדיפות בנידוננו בהיות שבעצם זה ראוי לאכילה גם לו ורק כרגע יש גורם חיצוני המעכב היא ההקפאה.

ד) **לאור** כל האמור נראה להלכה דאפשר שפיר לצרף ללחם משנה חלה קפואה ואפילו לסעודה שלישית הגם שאין סיפק להפשרה לפני מוצ"ש, ואין חשש מוקצה וגם לא מעכב מה שאינה ראויה כעת לאכילה אלא שפיר אפשר אפ"ה לצרפה ללחם משנה.

בברכה

אליעזר יהודא וולדיברג